

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КРИМІНАЛІСТИЧНА ЛІНГВІСТИКА

підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Криміналістична лінгвістика/Forensic Linguistics» підготовки бакалавра.

Розробник:

Мойсеюк Ю.М., старший викладач кафедри прикладної лінгвістики.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

І.М. Калиновська

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
прикладної лінгвістики**
протокол № 1 від 29.08. 2025 р.

В.о. завідувача кафедри:

І.М. Калиновська

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика. Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 3-ий
		Семестр 6-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год. Консультації 10 год.
		Самостійна робота 110 год.
ІНДЗ: немає		Форма контролю: залік
Мова навчання		Англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика. Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 3-ий
		Семестр 6-ий
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
		Самостійна робота 122 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	Англійська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Мойсеюк Юлія Миколаївна
Посада	Старший викладач кафедри прикладної лінгвістики
Контактна інформація	м.т. +380971782388
	Moiseiuk.Yuliia@vnu.edu.ua
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi (посилання на електронний розклад)
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис вибіркового освітнього компонента (ВОК):

Анотація ВОК. Силабус ВОК «Криміналістична лінгвістика / Forensic Linguistics» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня і відповідно до освітньо-професійної програми Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика підготовки бакалавра спеціальності 035 Філологія.

ВОК є дотичною до курсів «Основи прикладної лінгвістики», «Психолінгвістика», «Теоретичний курс англійської мови». Упродовж вивчення освітнього компоненту здобувачі освіти будуть мати змогу ознайомитись із основними сферами застосування криміналістичної лінгвістики, серед яких можна виокремити такі, як мовленнєвий вплив під час проведення допиту, аналіз свідчень, визначення істинності (або неправдивості) висловлювань, ідентифікацію особистості за мовленням, встановлення авторства усного та письмового текстів, оцінки комунікативних намірів тексту та отримання інформації про адресанта тексту (його віковий, статевий, соціальний, національний статус), мовного забезпечення судової справи.

Об'єктом вивчення освітнього компонента є мова, яка функціонує у сферах законодавства, правозастосування, судочинства, нотаріату, юридичної документації, правничої науки й освіти, правової інформації та правової публіцистики. Вона визначає функції та специфіку мови права, її основні різновиди і жанри, систему правил створення й інтерпретації правових текстів. **Предметом** є криміналістична лінгвістика як галузь прикладної лінгвістики.

Мета і завдання ВОК.

Мета викладання освітнього компонента «Криміналістична лінгвістика / Forensic Linguistics» полягає в тому, щоб ознайомити здобувачів освіти з сучасними технологіями проведення допиту та експертизи, сформувати теоретичні, аналітичні та методичні навички для проведення практичних робіт в галузі криміналістичної лінгвістики.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Криміналістична лінгвістика / Forensic Linguistics» є формування у здобувачів освіти теоретичних і методологічних знань в області криміналістичної лінгвістики; вивчення правових питань мови в історичному аспекті; забезпечення юридичної практики спеціальними лінгвістичними знаннями; розробка лінгвістичних засад проведення експертиз неюридичних текстів; забезпечення проведення лінгвістичної експертизи проектів законів, указів, постанов тощо; унормування термінології мови юридичної науки; підвищення культури мовлення працівників правничих інституцій; ознайомлення із особливостями перекладу юридичних текстів різних жанрів та ін.

Вивчення ВОК «Криміналістична лінгвістика / Forensic Linguistics», передбачає отримання ґрунтовних знань про сучасні прикладні дослідження у судовій психолінгвістиці; сучасні засоби розпізнавання неправдивих показань; як ідентифікувати особистість за мовленням (за трьома методами психологічного вивчення особистості: контактним, слідовим та дистанційним); основи проведення графічної та почеркознавчої експертизи як різновидностей судово-психологічної експертизи.

Під час вивчення ВОК «Криміналістична лінгвістика / Forensic Linguistics» здобувачі освіти будуть вчитись оперувати основними положеннями та поняттями техніко-криміналістичного дослідження документів; використовувати методи та сучасні технічні засоби техніко-криміналістичного дослідження документів; розв'язувати діагностичні та ідентифікаційні задачі техніко-криміналістичного дослідження документів; застосовувати методику дослідження різноманітних засобів виготовлення документів; використовувати свої внутрішні якості у підвищенні ефективності професійної діяльності, формувати наукові пошуки в галузі техніко-криміналістичного дослідження документів, кваліфіковано проводити аналіз постанов про призначення судової експертизи.

Структура освітнього компонента.

Таблиця 2 (Денна форма)

[illegible]

Тема 6. Terrorism Cases. Cross-Cultural Communication and Forensic Linguistics. Multimodal Aspects of Victims' Narrative. Police Interviews and Social Interaction. Vulnerable witnesses.	17	2	2		12	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 7. Forensic Graphology and Handwriting Analysis. Computational Forensic Linguistics.	15	-	2		12	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 8. The Linguist as Expert in Legal Processes. Forensic Dialectology. Trademark Linguistics. Lie detector. Лекція з порушень авторського права та порушень прав інтелектуальної власності на торговельну марку від експертів НДЕКЦ.	17	2	2		12	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 9. Forensic Phonetics. Transcription. Speaker Identification. Speaker Comparison. Speaker Profile. Voice Line-Ups.	15	-	2		12	1	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 2	64	4	8		48	4	20
Види підсумкових робіт							Бал
Контрольна робота 1							Т / 30
Контрольна робота 2							Т / 30
Усього	150	10	20		110	10	

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Forensic linguistics. History. Areas of studies. (Криміналістична лінгвістика. Історія. Область дослідження)							
Тема 1. Forensic linguistics. History. Areas of studies. Знайомство з методами роботи експертів НДЕКЦ (Волинського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України).	26	1	1		20	4	ДС + ДБ + РК / 4

Тема 2. Legal style and register. Interpreting legal words. Ordinary and special meanings. The trial as the complex genre.	21		1		18	2	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 3. Style. Statistics and style. Discourse analysis. Forensic Stylistics as a branch of forensic linguistics. Early interest in authorship attribution. Тема 4. Authorship as an individual act. Text as property. Forensic authorship in practice – methods of authorship attribution. Authorship identification markers. History of plagiarism.	25		1		22	2	ДС + ДБ + РК / 8

Тема 5. Types of Forensic Texts. Suicide Notes. Death Row Statements. Emergency Calls. Ransom demands. Other Threat Communication.	24	1	1		20	2	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 1	96	2	4		80	10	20
Змістовий модуль 2. New Approaches in Forensic Linguistic Studies. Applied Forensic Linguistics (Нові підходи у сфері криміналістичної лінгвістики. Прикладна криміналістична лінгвістика)							
Тема 6. Terrorism Cases. Cross-Cultural Communication and Forensic Linguistics. Multimodal Aspects of Victims' Narrative. Police Interviews and Social Interaction. Vulnerable witnesses. Тема 7. Forensic Graphology and Handwriting Analysis. Computational Forensic Linguistics.	28	1	1		22	4	ДС + ДБ + РК / 10
Тема 8. The Linguist as Expert in Legal Processes. Forensic Dialectology. Trademark Linguistics. Lie detector. Тема 9. Forensic Phonetics. Transcription. Speaker Identification. Speaker Comparison. Speaker Profile. Voice Line-Ups.	26	1	1		20	4	ДС + ДБ + РК / 10
Разом за модулем 2	54	2	2		42	8	20
Види підсумкових робіт							Бал
Контрольна робота 1							Т / 30
Контрольна робота 2							Т / 30
Усього	150	4	6		122	18	

Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>	

Тема 1. Forensic linguistics. History. Areas of studies. Знайомство з методами роботи експертів НДЕКЦ (Волинського науково-Дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України).	12	20	Language and the law. Relations of FL to other linguistic disciplines. FL in Ukraine. Forensic linguistics timeline. Reports on the work of experts in Ukraine.
Тема 2. Legal style and register. Interpreting legal words. Ordinary and special meanings. The trial as the complex genre.	14	18	Legal terminology, translation and interpreting. Organisation of interaction in legal settings (e.g. in police interviews). Speech style in the courtroom (e.g. structure of cross-examination, jury instructions, summing-up).
Тема 3. Style. Statistics and style. Discourse analysis. Forensic Stylistics as a branch of forensic linguistics. Early interest in authorship attribution.	12	12	Idiolect and uniqueness of encoding. The doctrine of authorship. The road to authorship – transition from orality to literacy.
Тема 4. Authorship as an individual act. Text as property. Forensic authorship in practice – methods of authorship attribution. Authorship identification markers. History of plagiarism.	12	10	Authorship of Written Documents. Plagiarism. Is it a crime or serious moral offence? Types of plagiarism. Modern tools to define cases of plagiarism. Universities and plagiarism.
Тема 5. Types of Forensic Texts. Suicide Notes. Death Row Statements. Emergency Calls. Ransom demands. Other Threat Communication.	12	20	Approaching a forensic text – discourse and text analytic tools forensic contexts. Hate mail. Confessions and denials by public persons.
Тема 6. Terrorism Cases. Cross-Cultural Communication and Forensic Linguistics. Multimodal Aspects of Victims' Narrative. Police Interviews and Social Interaction. Vulnerable witnesses.	12	12	Linguistic analysis in terrorism activity investigations. Police interviews – from talk to text and text to talk. Interviewing children and rape victims. Policespeak, lawyerspeak and listening.
Тема 7. Forensic Graphology and Handwriting Analysis. Computational Forensic Linguistics.	12	10	Relation of graphology to handwriting identification. Cybercrime. Computational applications in forensic contexts. Potential and limitations of computational forensic linguistics.

Тема 8. The Linguist as Expert in Legal Processes. Forensic Dialectology. Trademark Linguistics. Lie detector. Лекція з порушень авторського права та порушень прав інтелектуальної власності на торговельну марку від експертів НДЕКЦ.	12	10	Linguistic evidence in asylum cases. Linguistic minorities and linguistic human rights. Analysis of contested meanings in e.g. trade name disputes or threats to harm and/or to kill. Trademark Infringement. Product Liability. Reports on the work of experts in Ukraine.
Тема 9. Forensic Phonetics. Transcription. Speaker Identification. Speaker Comparison. Speaker Profile. Voice Line-Ups.	12	10	The work of the forensic phonetician. Voice line-ups and Naïve Speaker Recognition. The work of the document analyst. Speaker identification by professionals. Spectrograms – creating and analysis.
Разом:	110	122	

IV. Політика оцінювання

Під час вивчення БОК «Криміналістична лінгвістика» ЗО та НПП керуються [Положенням про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#). ЗО повинен виконати такі види роботи: засвоїти тематику лекцій, вивчити матеріал практичних занять, виконати завдання для самостійного опрацювання, написати контрольні роботи, набрати достатню кількість балів для зарахування ОК.

Розподіл балів та критерії оцінювання. При вивченні освітнього компонента «Криміналістична лінгвістика / Forensic Linguistics» ЗО виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять (аналіз теоретичних відомостей, опрацювання конспекту лекції, володіння термінологічним словником освітнього компоненту, підготовку відповідей згідно плану семінарських занять, доповнення та коментарі відповідей інших здобувачів освіти, підготовку презентацій).

Поточним контролем передбачені відповіді на семінарських заняттях, що має на меті перевірку рівня знань, присутність на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати ЗО за два змістових модулі (ЗМ), становить 100.

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу. У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті ЗО представляє конспект теми, яку вивчали на пропущеному занятті. За відсутності на практичному (семінарському) занятті ЗО може підготувати коротку доповідь чи презентацію на вибрані питання із семінарського заняття. Якщо ЗО хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання реферату.

Здобувачі освіти, які є учасниками відповідних проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками тематичних студентських олімпіад, мають право отримати додатково 5 балів до поточного оцінювання за семестр.

ЗО можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнані результати навчання, які за

тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), або окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені силабусом.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів.

Здобувачі освіти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Дотримання правил навчальної етики та академічної доброчесності.

Під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності учасники освітнього процесу повинні керуватися правилами, визначеними законом, дотримуватися навчальної етики та академічної доброчесності. Учасники процесу навчання повинні дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу, а також толерантно ставитися до інших. З метою забезпечення довіри до результатів навчання суворо забороняється списувати під час контрольних робіт, тестів чи екзамену. Всі виконані 3 письмові роботи за наявності сумнівів в академічній доброчесності можуть бути перевірені за допомогою систем антиплагіату.

Дотримання академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. ЗО допускається до складання заліку за умови вчасного виконання усіх видів завдань, передбачених силабусом освітнього компонента, в терміни, передбачені силабусом. У випадку незадовільної підсумкової оцінки ЗО має можливість повторного складання усного заліку викладачу відповідно до переліку запропонованих питань в терміни, визначені розкладом залікової сесії.

V. Підсумковий контроль

Усі види навчальної діяльності ЗО оцінено певною кількістю балів. Сумарна кількість балів, яку ЗО отримує під час вивчення ВОК за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, якій відповідає: зараховано/не зараховано (з можливістю повторного складання).

Підсумковий контроль проводять у формі заліку, який передбачає накопичення балів протягом семестру.

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Питання до заліку:

1. Main areas of study: authorship analysis, threat analysis, semantic interpretation, discourse assessment.
2. Practical methods used by NDEKC experts: linguistic text examination, authorship identification, analysis of manipulative or harmful language.
3. Linguistic and stylistic features of legal style and legal register.
4. Interpretation of legal terminology: ordinary vs. specialized meanings, ambiguity issues.
5. The trial as a complex communicative genre: structure, roles, and discourse features.
6. The concept of linguistic style and its defining parameters.
7. Statistical approaches to stylistic analysis: frequency analysis, collocations, lexical indices.
8. Forensic stylistics and early development of authorship attribution studies.
9. Authorship as an individual linguistic act and characteristics of idiolect/idio-style.
10. The text as intellectual property and its legal protection.
11. Methods of authorship attribution, linguistic markers of authorship, and historical development of plagiarism.
12. Linguistic features of suicide notes and death row statements.
13. Speech patterns in emergency calls: stress indicators, emotionality, credibility.
14. Characteristics of threat messages, ransom demands, and other dangerous communications.
15. Linguistic analysis in terrorism-related cases and cross-cultural communication issues.
16. Multimodal victim narratives: verbal, paraverbal, and nonverbal markers.
17. Police interviewing techniques and challenges in working with vulnerable witnesses.
18. Forensic graphology and handwriting characteristics used for personal identification.
19. Forensic handwriting examination and document analysis techniques.
20. Computational forensic linguistics: automated authorship attribution and machine-assisted threat analysis.
21. Forensic dialectology and regional speech identification.
22. Trademark linguistics and linguistic aspects of lie detection (polygraph-related communication analysis).
23. Phonetic transcription and its application in forensic phonetic analysis.
24. Speaker identification and comparison: acoustic and perceptual methods.
25. Speaker profiling and voice line-up procedures.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Бірюков В. В. Криміналістичне документознавство. К., 2007. 332 с.
2. Van Dijk T. A. *Discourse and Power* / T. A. van Dijk. – London : Palgrave Macmillan, 2008. 312 p. <https://doi.org/10.1007/978-1-137-07299-3>
3. Каліщук Д. М., Бондар Т. Г. Нові напрями розвитку криміналістичної лінгвістики: попередження та протидія терористичній діяльності. Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. №1. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 81-89.
4. Каліщук Д. М. Криміналістична лінгвістика: методичні рекомендації. Луцьк : П. «Зоря-Плюс», 2020. 40 с.

5. Рижов І. М. Базові концепти антитерористичної безпеки: монографія. Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. 328 ст.
6. Coulthard M., Johnson A. An Introduction to Forensic Linguistics: Language in Evidence. London and New York : Routledge. Taylor & Francis Group, 2007. 237 p.
7. Coulthard M., Johnson A. The Routledge Handbook of Forensic Linguistics. London, New York: Routledge. 2010. 673 p.
8. Claridge J. Forensic Graphology. Electronic Document. Access Mode: <https://www.exploreforensics.co.uk/forensic-graphology.html>
9. Hollien H. About Forensic Phonetics. Electronic Document. Access Mode: https://www.researchgate.net/publication/307445282_About_forensic_phonetics
10. Olsson J., Luchjenbroers J. Forensic Linguistics. London, New York: Bloomsbury Academic, 2014. 346 p.
11. Shuy R. W. Creating Language Crimes. New York : Oxford University Press, 2005.
12. Shuy R. W. Using language evidence in money laundering trials. *American speech*, Vol. 68, No. 1. 1993. p. 3-19.
13. Sousa-Silva R. Computational Forensic Linguistics: An Overview of Computational Applications in Forensic Context. Electronic Document. Access Mode: https://www.researchgate.net/publication/333582921_Computational_Forensic_Linguistics_An_Overview_of_Computational_Applications_in_Forensic_Contexts

Додатковий перелік:

1. Антипенко В. Ф., Антипенко А. В. Методологічні аспекти виокремлення міжнародної кримінології тероризму як напряму науки кримінологія. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*: збірн. наук. праць. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин, 2009. Вип. 87. Частина II. С. 93–99.
2. Каліщук Д. М. Застосування інформаційних технологій в криміналістичній лінгвістиці: проблеми плагіату та перекладу. *Інформаційні технології у професійній діяльності* : збірник матеріалів І науково-практичного семінару. Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2021. С. 73-76
3. LaFree G., Dugan L. Introducing the Global Terrorism Database. *Terrorism and Political Violence*. Volume 19, 2017. Issue 2. P. 181-204. URL: <https://doi.org/10.1080/09546550701246817> (дата звернення: 01.03.2021).
4. Shuy R. Linguistics and Terrorism Cases. *Routledge Handbook of Forensic Linguistics*. London: Routledge. 2010. P. 558-575.
5. Wardlaw G. Political Terrorism: Theory, tactics and counter measures. N.Y.: Press Syndicate of the University of Cambridge. 1986. P. 16.
6. Wilkinson P. Terrorism versus liberal democracy: The problem of response. *The new terrorism: For the Institute for the Study of conflict*. Gutteridge W. L.: Mansell, 1986. P. 3-5.